

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	17
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	23
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	33
Κεφαλαίο I: Η συμβατική υποχρέωση ενσωμάτωσης	35
A. Η συμμόρφωση των κρατών προς τις διεθνείς υποχρεώσεις τους	35
B. Η υποχρέωση ενσωμάτωσης της ΕΣΔΑ με βάση τα άρθρα 1 και 13	37
Γ. Η υποχρέωση ενσωμάτωσης της ΕΣΔΑ λόγω της ιδιαίτερης φύσης της	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Η ενσωμάτωση με αυξημένη τυπική ισχύ	45
A. Η ενσωμάτωση με αυξημένη τυπική ισχύ στις χώρες της Βόρειας, Δυτικής και Νότιας Ευρώπης	45
1. Γενικές παρατηρήσεις	45
2. Αυστρία	46
3. Βέλγιο	50
4. Γαλλία	54
5. Ελβετία	61
6. Ισπανία	71
7. Κύπρος	75
8. Λουξεμβούργο	79
9. Μάλτα	81
10. Νορβηγία	82
11. Ολλανδία	85
12. Πορτογαλία	90
13. Σουηδία	92
B. Η ενσωμάτωση στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης	97
1. Γενικές παρατηρήσεις	97
2. Αλβανία	99
3. Βουλγαρία	100
4. Γεωργία	102
5. Εσθονία	103
6. Κροατία	104
7. Λετονία	105
8. Λιθουανία	106
9. Μολδαβία	108
10. Ουγγαρία	109
11. Ουκρανία	111
12. ΠΓΔΜ	112
13. Πολωνία	113
14. Ρουμανία	115
15. Ρωσία	117
16. Σλοβακία	119
17. Σλοβενία	120
18. Τσεχία	122
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Η ενσωμάτωση με ισχύ νόμου και η μη ενσωμάτωση	125
A. Η ενσωμάτωση με ισχύ τυπικού νόμου	125
1. Γενικές παρατηρήσεις	125

2.	Άγιος Μαρίνος	126
3.	Ανδόρα	126
4.	Γερμανία	127
5.	Δανία	135
6.	Ισλανδία	139
7.	Ιταλία	139
8.	Λιχτενστάιν	144
9.	Τουρκία	145
10.	Φινλανδία	153
B.	Η ιδιαίτερη περίπτωση του Ηνωμένου Βασιλείου	156
1.	Η επίδραση της ΕΣΔΑ στο εσωτερικό δίκαιο πριν από την ενσωμάτωσή της	156
2.	Ο νόμος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του 1998	160
Γ.	Η μη ενσωματωμένη: Ιρλανδία	166
	Κεφάλαιο IV: Συνολική αξιολόγηση των συγκριτικών δεδομένων	169
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΝΟΜΗ ΤΑΞΗ		173
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Η θέση της Σύμβασης στο ελληνικό δίκαιο	175
A.	Η ΕΣΔΑ ως διεθνής συνθήκη κατά το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος	175
1.	Η τριγωνική σχέση Συντάγματος, Σύμβασης και κοινής νομοθεσίας	175
2.	Το ενδεχόμενο ευθείας αντίθεσης Συντάγματος και ΕΣΔΑ	180
B.	Η θέση της ΕΣΔΑ και το άρθρο 6 παρ.2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση	184
Γ.	Η ερμηνευτική όσμωση Συντάγματος και ΕΣΔΑ	192
1.	Η μερική λειτουργική υποκατάσταση του Συντάγματος από τη Σύμβαση	192
2.	Η σημασία του άρθρου 25 παρ.1 του Συντάγματος	199
3.	Η σύμφωνη με τη Σύμβαση ερμηνεία του Συντάγματος	202
A.	Οι διαστάσεις της σύμφωνης με τη Σύμβαση ερμηνείας του Συντάγματος	202
B.	Η νομολογιακή πρακτική	207
Δ.	Οι αποδέκτες των επιταγών της ΕΣΔΑ στην ελληνική έννομη τάξη	215
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Ο έλεγχος της συμβατικότητας των νόμων από τα ελληνικά δικαστήρια	223
A.	Το αντικείμενο του ελέγχου	223
B.	Τα χαρακτηριστικά του ελέγχου	225
Γ.	Η άσκηση του ελέγχου στην πράξη	228
1.	Γενικές παρατηρήσεις	228
2.	Η συμβατικότητα ως παρακολούθημα της συνταγματικότητας	229
A.	Νομολογία του Αρείου Πάγου	230
B.	Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας	274
Γ.	Νομολογία άλλων δικαστηρίων	263
3.	Η αντισυμβατικότητα ως παρακολούθημα της αντισυνταγματικότητας	270
A.	Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας	270

B. Νομολογία του Αρείου Πάγου	274
Γ. Νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου	276
Δ. Νομολογία άλλων δικαστηρίων	279
E. Συνολική αξιολόγηση	284
4. Ο αυτοτελής έλεγχος συμβατικότητας	284
A. Έλεγχος με αρνητική κατάληξη (μη αντίθεση του νόμου προς τη Σύμβαση)	284
B. Έλεγχος με θετική κατάληξη (αντίθεση του νόμου προς τη Σύμβαση)	296
5. Η παράλειψη άσκησης ελέγχου	303
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Άλλες μορφές αναγωγής στη Σύμβαση	307
A. Άμεση εφαρμογή της Σύμβασης	307
B. Η σύμφωνη με τη Σύμβαση ερμηνεία των νόμων	313
1. Αναγωγή (και) στην ΕΣΔΑ στο πλαίσιο της σύμφωνης με το Σύνταγμα ερμηνείας των νόμων	313
2. Αναγωγή στην ΕΣΔΑ αυτοτελώς	322
Γ. Αναφορά στη Σύμβαση εκ περισσού	328
Δ. Μη συνδρομή προϋποθέσεων εφαρμογής της Σύμβασης	333
1. Νομολογία του Αρείου Πάγου	333
2. Νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας	336
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	339
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Γενικά χαρακτηριστικά του δικαιοδοτικού μηχανισμού της Σύμβασης	341
A. Ιστορική αναδρομή	341
B. Τα νέα δεδομένα από το 11 ^ο Πρόσθετο Πρωτόκολλο	345
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Η χορήγηση «δίκαιης ικανοποίησης» στον παθόντα	345
A. Η «δίκαιη ικανοποίηση» ως μέσο προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου	349
B. Η νομολογιακή εφαρμογή του θεσμού	349
1. Η αποκατάσταση της υλικής βλάβης	352
2. Η αντιμετώπιση της ηθικής βλάβης	352
A. Η διαπίστωση της παραβίασης ως «δίκαιη ικανοποίηση» της ηθικής βλάβης	354
B. Η χρηματική αποζημίωση για ηθική βλάβη	357
3. Κριτική αποτίμηση	359
Γ. Η εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ που επιδικάζουν χρηματικό ποσό υπέρ του προσφεύγοντα	361
1. Η εκτέλεση από την οπτική γωνία του δικαίου της Σύμβασης	361
A. Γενικές παρατηρήσεις	361
B. Η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής Υπουργών	363
Γ. Ο ρόλος του Δικαστηρίου	367
2. Η εκτέλεση από την οπτική γωνία του εσωτερικού δικαίου	368

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ: Η συμμόρφωση προς το δεδουλευμένο των αποφάσεων του ΕΔΔΑ	373
Α. Γενικές παρατηρήσεις	373
Β. Η συμμόρφωση προς το «ουσιαστικό δεδουλευμένο»	376
1. Το νομικό θεμέλιο, οι συνέπειες και τα όρια του «ουσιαστικού» δεδουλευμένου	376
2. Η συμμόρφωση όταν γενεσιουργό αίτιο της παραβίασης είναι διοικητική πράξη	380
3. Η συμμόρφωση όταν γενεσιουργό αίτιο της παραβίασης είναι δικαστική απόφαση ή διαδικασία	383
Α. Η καταρχήν αδυναμία κατάργησης της αμετάκλητης απόφασης των εθνικών δικαστηρίων	383
Β. Το ενδεχόμενο αναηγάφησης απόφασης ελληνικού πολιτικού δικαστηρίου	387
Γ. Η επανάληψη της ποινικής δίκης	389
Δ. Η συμμόρφωση σε περίπτωση υπέρβασης της εύλογης διάρκειας εκδίκασης της υπόθεσης	393
4. Η συμμόρφωση όταν γενεσιουργό αίτιο της παραβίασης είναι διάταξη νόμου	394
Γ. Η συμμόρφωση προς το «ερμηνευτικό» δεδουλευμένο	395
1. Τα συνταγματικά όρια της ισχύος του νομολογιακού προηγούμενου στην ελληνική έννομη τάξη	395
2. Η θεμελίωση του «ερμηνευτικού» δεδουλευμένου στις διατάξεις της Σύμβασης	400
3. Τα εθνικά μέτρα συμμόρφωσης προς το «ερμηνευτικό» δεδουλευμένο	404
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	409
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	417
Α. Ελληνόγλωσση	417
Β. Ξενόγλωσση	434